

Charlotte de Heer-Wunderink
Stelling 1

“Three grand essentials to happiness in this life are something to do, something to love and something to hope for” (Joseph Addison)

Hier moeten we in de langdurende GGZ veel nadrukkelijker aandacht voor hebben

Charlotte de Heer-Wunderink
Stelling 2

Onbekend maakt onbemind: duidelijkheid is de sleutel tot succes

Monitoring the MOVE

Eerste resultaten van het MOVE-project
 RGOc symposium, 3 december 2013

Ingrid van der Zee, Sandra Vos & Charlotte de Heer
 Hanzehogeschool Groningen, GGZ Friesland, RGOc

Inhoud

- ▶ MOVE: Mensen Ondersteunen bij Vermaatschappelijking en Extramuralisering
- ▶ Korte context en project schets
- ▶ Voorlopige resultaten meting 1
- ▶ Vervolg

Ambulantisering: context

- ▶ Bestuurlijk akkoord (2012)
 - ZP 1 en 2 vanaf 2013, ZP 3, evt. 4 vanaf 2014/2015
 - -30% bedden
- ▶ Brief Staatsecretaris Van Rijn (november 2013)
 - ZP 3 t/m 6 C ook over naar WMO in 2015 (met ZVW of WLZ??)
- ▶ Troonrede, woord van het jaar: participatiesamenleving

MOVE

- ▶ 6 RIBW's
 - Pameijer (Rotterdam)
 - Stichting Anton Constandse (Den Haag)
 - RIBW Arnhem & Veluwevallei
 - RIBW Brabant (Tilburg)
 - RIBW Nijmegen & Rivierenland
 - RIBW Heuvelland & Maasvallei (Maastricht)
- ▶ GGZ Friesland

MOVE

- ▶ Effecten van ambulantisering van mensen met een ZZP 3 of hoger op
 - Maatschappelijke participatie:
 - werken, leren, recreëren, sociale contacten, wonen
 - Herstel (MHRM)
 - Kwaliteit van leven (MANSAS)
 - Zorgbehoeften (CANSAS)
 - Functioneren (HoNOS)
 - Kosteneffectiviteit
- Volgen gedurende 2 jaar: 4 metingen

Proces tot nu toe

Eerste resultaten meting 1

- ▶ Kenmerken respondenten
- ▶ Zorgbehoeften
- ▶ Sociale inclusie
- ▶ Kwaliteit van leven
- ▶ Herstel
- ▶ Checklist ambulantisering: hoe staan mensen er voor?

Kenmerken respondenten

- Socio-demografische gegevens
- GGZ-carrière
- RIBW-ondersteuning

Socio-demografische gegevens

	MOVE (n=161)	UTOPIA BW (n=505)
Geslacht (m), % (n)	75 (121)	61 (298)
Leeftijd gemiddelde, (sd)	41 (13)	43 (14.4)
Burgerlijke staat, % (n)		
nooit gehuwd	80 (120)	71 (318)
gehuwd/samenwonend	1 (2)	4 (19)
gescheiden	17 (25)	22 (99)
weduwstaat	2 (3)	3 (11)
Hoogst behaalde diploma, % (n)		
geen		
VMBO/MAVO/MBO	23 (36)	25 (111)
HAVO/VWO	49 (78)	
HBO/WO	8 (13)	
anders	9 (14)	
	11 (17)	

GGZ achtergrond & carrière

	MOVE (n=161)	UTOPIA BW (n=505)
Diagnose, % (n)		(n=505)
schizofrenie	41 (61)	51 (244)
stemming/angst/stress	18 (28)	20 (96)
autisme	16 (24)	
overig	25 (37)	29 (137)
Verslavingsproblematiek, % (n)	31 (49)	33 (159)
Persoonlijkheidsstoornis, % (n)	21 (34)	35 (168)
Ooit opname in APZ, % (n)	65 (96)	(n=2482)
Zorgduur RIBW, % (n)		90 (2234)
0-4 jaar	45 (68)	
4-8 jaar	26 (39)	
>8 jaar	29 (45)	
Wens om zelfstandig te wonen, % (n)	60 (93)	

Kenmerken respondenten

Woonwens: 3 belangrijkste redenen

Redenen zelfstandig wonen (n=93)	% (n)
Wens om zelfstandig te wonen	76,3% (71)
Huisvesting (andere woning, niet in groep, andere omgeving)	41,9% (39)
Ervaren van voldoende structuur	36,6% (34)

Redenen niet zelfstandig wonen (n=61)	% (n)
Huisvesting (minder goede woonplek, uit de groep, spannend)	57,4% (35)
Financieel	45,9% (28)
Niet zelfstandig genoeg	44,3% (27)

Verschillen tussen wel/geen wens

- Socio-demografische kenmerken
 - met een woonwens: jonger ($t=2.97$, $df=152$, $p<.01$)
- GGZ-achtergrond en -carrière
 - met een woonwens:
 - vaker verslavingsproblematiek ($X^2= 4.2$, $df=1$, $p<.05$)
 - korter in zorg ($X^2= 20.2$, $df=1$, $p=.00$)

Zorgduur RIBW	geen wens	wel wens	leeftijd!
0-4 jaar	23 (14)	60 (54)	
> 4 jaar	77 (47)	40 (36)	

RIBW-ondersteuning

% (n)	Geen wens (n=61)	Wel wens (n=93)
Huidige woonsituatie		
Eengezinswoning	31 (19)	25 (22)
Gebouw/complex op afdeling	41 (25)	48 (42)
Eigen appartement	28 (17)	27 (23)
Bezoek frequentie RIBW-begeleider		
Meerdere keren per week	60 (21)	51 (32)
Wekelijks	37 (13)	30 (19)
<Wekelijks	3 (1)	15 (9)
Tevredenheid begeleiding		
Tevreden tot zeer tevreden	87 (54)	79 (70)
Ontevreden tot zeer ontevreden	2 (1)	11 (10)

RIBW-ondersteuning

Ondersteuningsgebieden, % (n)	Geen wens	Wel wens	X ²
Wonen	79 (49)	64 (57)	3.9, $df=1$, $p<.05$
Psychische gezondheid	74 (46)	58 (52)	4.0, $df=1$, $p<.05$
Financiën	66 (41)	38 (33)	11.5, $df=1$, $p<.01$
Vrije tijdsbesteding	45 (28)	31 (28)	
Sociale contacten	32 (20)	30 (27)	
Lichamelijke gezondheid	31 (19)	27 (24)	
Werken	24 (15)	38 (34)	3.8, $df=1$, $p=.052$
Zelfzorg	24 (15)	9 (8)	6.4, $df=1$, $p=.011$
Leren	15 (9)	15 (13)	
Tevredenheid aandacht	81	74	mensen met woonwens 1 begeleidingswensen (15% vs 21%)

Zorgbehoeften: CANSAS

▸ Top 5 vervulde zorgbehoeften

Zorgbehoefte, % (n)	MOVE (n=158)	UTOPIA (n=463)
Geld	44 (70)	53 (249)
Psychisch onwelbevinden	43 (68)	48 (225)
Lichamelijke gezondheid	38 (60)	39 (184)
Huishouden	38 (60)	55 (255)
Psychotische symptomen	34 (53)	53 (246)

Zorgbehoeften: CANSAS

▸ Top 5 onvervulde zorgbehoeften

Zorgbehoefte, % (n)	MOVE (n=158)	UTOPIA (n=463)
Gezelschap	18 (28)	18 (81)
Psychisch onwelbevinden	16 (25)	17 (80)
Zingeving & Herstel	15 (23)	13 (62)
Bijwerkingen medicatie	14 (22)	18 (81)
Lichamelijke gezondheid	12 (21)	10 (47)

Zorgbehoeften: CANSAS

- Significante verschillen tussen mensen met en zonder wens

Zorgbehoefte	Verskil	Toets
Onderwijs/administratie	zonder wens: 1 (on)vervuld	$X^2=7.3$, $df=2$, $p<.05$
Betaald werk	zonder wens: 11 vervuld (25 vs 8%) met wens: 1 onvervuld (3 vs 6%)	$X^2=9.0$, $df=3$, $p<.05$
Bijwerkingen medicatie	zonder wens: 1 vervuld (29 vs 12%) met wens: 1 geen (70 vs 49%)	$X^2=8.8$, $df=3$, $p<.05$

Sociale Inclusie

- Een vorm van werk
- Opleiding
- Dagbesteding
- Georganiseerde activiteiten (sport, hobby)
- Sociale en culturele activiteiten

Sociale Inclusie

Totaalscore: gemiddeld 3.1 (sd 1.7)

Gebied	% (n)	Verskil met /zonder wens zelfstandig wonen
Werk (incl. vrijwillig, beschermd, betaald)	57 (92)	- (UTOPIA, n=447, 56%)
Dagbesteding	67 (102)	-
Opleiding	8 (12)	$X^2=5.0$, $df=1$, $p<.05$
Georganiseerde activiteiten (o.a. sport, hobby)	42 (66)	-
Uit eten	73 (116)	-
Bioscoop, concert, theater	40 (63)	-
Museum	20 (32)	-

Sociale contacten

Relatie	Totaal % (n)	Wekelijks contact	Tevredenheid	Geen vs Wel wens
Partner	27 (42)	97 (36)	92 (33)	18 vs 38% *
Familie	90 (140)	74 (105)	83 (118)	85 vs 92%
Goede vriend(in)	71 (110)	77 (87)	95 (103)	68 vs 72%
Vriend / kennis	64 (100)	65 (68)	86 (89)	58 vs 69%

* $X^2=5.0$, $p<.05$

Kwaliteit van leven (MANSA)

MANSA: 1=zeer ontevreden, 7=zeer tevreden

Gemiddelde itemscore MANSA

Woon wens	N	Gem (sd)	UTOPIA (n=497)
Ja	83	4.7 (1.1)	4.5 (1.3)
Nee	60	4.8 (1.0)	

Kwaliteit van leven (MANSA)

Vraag	Wel Wens Gem (sd)	Geen Wens Gem (sd)
1 tevredenheid leven als geheel	4.9 (4.5)	4.8 (1.5)
2 tevredenheid woning	5.4 (5.7)	5.4 (1.6)
3 tevredenheid huisgenoten of alleen wonen	4.8 (1.8)	5.2 (1.3)
4 tevredenheid dagbesteding	4.7 (1.8)	5.2 (1.6)
5 tevredenheid lichamelijke gezondheid	5.3 (4.6)	4.6 (1.8)
6 tevredenheid psychische gezondheid	4.6 (1.8)	4.2 (1.5)
7 tevredenheid persoonlijke veiligheid	5.3 (1.4)	5.4 (1.2)
12 tevredenheid sociale relaties	4.5 (1.8)	4.6 (1.6)
13 tevredenheid relatie met familie*	4.4 (1.9)	5.0 (1.7)
14 tevredenheid met relatiesituatie (wel/geen relatie)	4.4 (1.9)	4.6 (1.6)
15 tevredenheid met seksuele leven	4.2 (1.9)	4.1 (1.7)
16 tevredenheid met financiële situatie	4.1 (1.8)	4.2 (1.9)

Kwaliteit van leven (MANSA)

- MANSA-items mbt victimisatie en ouderschap

MANSA	wel wens n=85		geen wens n=60		UTOPIA (n=446)	
	%	(n)	%	(n)	%	(n)
Slachtoffer van geweld	8	(7)	3	(2)	9	(42)
Beschuldigd van een misdrijf	7	(6)	7	(4)	6	(28)

- ENMESH 2013: victimisatie komt heel veel voor
 - 17% persoonlijk geweld, 41% totaal (Interict 2013)
 - eigen sociale omgeving
 - buurt! → **belangrijk voor ambulantisering!**

Herstel

- Mental Health Recovery Measure; MHRM*
- 30 stellingen:
 - 1 = zeer mee oneens
 - 5 = sterk mee eens

Groep	N	Gemiddelde Itemscore (sd)	Totaalscore gem (sd) (min 30-max 150)
Wel wens	80	3.6 (0.6)	108.0 (17.2)
Geen wens	52	3.5 (0.6)	106.6 (18.1)

* Geautoriseerde Nederlandse vertaling Moradi, Brouwers, Van den Boogaard & Van Nieuwenhuizen, 2007

Significante verschillen

Herstellvraag	T-toets
Risico's nemen voor herstel	t=-2.5, df=142, p<.05
Controle psychische problemen	t=-2.1, df=142, p<.05
Elke dag = nieuwe kans om te leren	t=-2.1, df=141, p<.05
Groei & verandering positief	t=-2.0, df=141, p<.05
Denken helpt om doelen te bereiken	t=-2.9, df=142, p<.01
Dichter bij doelen komen	t=-3.9, df=141, p=.00

Mensen met een wens geven hogere herstelscores

Ambulantisering

- Kwalitatieve studie feb/maart 2013
- Ontwikkeling van instrument
- Focusgroepen:
 - 2 face-to face-ronden
 - 1 schriftelijke slotronde (feedback)
- Shared decision making/consensus
 - cliënten
 - medewerkers

Proces en uitkomsten

5 centrale topics

- Individuele/persoonlijke kenmerken
 - Welbevinden
 - Omgeving (sociaal & fysiek)
 - Professionele ondersteuning
 - Regelgeving (bv. financiële consequenties)
- 2 versies:
 - 1 voor cliënten
 - 1 voor begeleiders

Shared decisions: discussies

1. Individuele/persoonlijke kenmerken

- Zelfredzaamheid vs zelfstandigheid

- Motivatie

Professionals: 'cliënten moeten soms opnieuw zichzelf en hun omgeving leren kennen, voor ze plannen kunnen maken voor de toekomst'

Clënten: 'het feit dat je niet actief meedoet/mee kan doen, wil niet zeggen dat je niet gemotiveerd bent'

Shared decisions: discussie

- 4. Professionele ondersteuning
- ▶ Gelijkheid vs gelijkwaardigheid
- ▶ Rehabilitatie gaat over ondersteunen van wensen van de cliënt:
 - cliënten en hulpverleners zijn niet gelijk
 - cliënten en hulpverleners zijn wel gelijkwaardig
- ▶ Hospitalisatie werkt beide kanten op!

Checklist: eerste bevindingen cliënten

- ▶ Aandachtspunten top 6 (>25% van totaal)

Item	% (n)
zelfredzaamheid ohgv administratie	50 (75)
voor mensen met wens: beschikbare woning	41 (30)
ontbreken van crisisplan*	33 (44)
ondersteuning in zelfstandig wonen onbekend*	30 (44)
netwerk niet in kaart gebracht	28 (38)
geen zinvolle dagbesteding	26 (38)

Checklist: eerste bevindingen

- ▶ mensen met een wens om zelfstandig te wonen hebben minder aandachtspunten

Groep	N	Gemiddelde aantal aandachtspunten (sd)	min-max
Wel wens	91	4.5 (3.3)	1-16
Geen wens	63	7.3 (3.5)	0-15
t-toets		t=4.91, df=152, p=.000	

Checklist: eerste bevindingen

- ▶ Significante verschillen tussen mensen met en zonder wens

Item	geen wens % (n)	wel wens % (n)	X ²
onveilige ondersteuning	47 (18)	8 (6)	22.6, p=.000
geen crisisplan	45 (26)	24 (18)	6.2, p<.05
veiligheid tav zelfstandig wonen	45 (23)	18 (16)	11.3, p<.01
geen beeld van steun	44 (25)	22 (19)	8.1, p<.01
niet zelfredzaam tav wonen	36 (21)	16 (14)	7.5, p<.01
omgaan met stigma	32 (19)	17 (15)	4.6, p<.05
niet zelfredzaam pers.verz.	28 (17)	14 (12)	4.7, p<.05
wel gemotiveerd	27 (17)	92 (81)	67.8, p=.000

Samenvattend

- ▶ Mensen **met** een wens:
 - zijn jonger
 - > verslavingsproblematiek
 - korter in zorg
 - > een opleiding
 - > een partner
 - zorgbehoeften: *betaald werk* vaker onvervuld (6%)
 - geen verschil in algehele kwaliteit van leven
 - Familierelaties: minder tevreden
 - Verder in hun herstelproces
 - Minder aandachtspunten tav ambulantisering

Vervolg

- ▶ Functioneren HoNOS: analyse
- ▶ Meting 2: dec t/m feb
- ▶ GGZ Friesland: geïntegreerde instelling
 - Verschillen en overeenkomsten
 - Functioneren?

▶ Bedankt voor jullie aandacht!

◦ Let's get MOVE-ing!

